Б?генге к?нд? территориял?рне? икътисади ?сеше, социаль програм маларны? у?ышлы ?т?леше рече эшм?к?рлек бел?н турыдан-туры б?йле. Кече ??м урта эшм?к?рлек ??мгыятьт? позитив рух бир?чел?рне? тулы бер сыйныфын т?шкил ит?. Со?гы елларда Республикабызда кече бизнес ?сеш кичер?. Эшм?к?рлек социаль тотрыклылыкны, халыкны? м?шгульлеген т?эмин ит?, хезм?т базарындагы киеренкелекне йомшартуда да зур роль уйный.   Б?генге к?нд? ?з эшен булдырган, кыю эшл?р алып баручы кече ??м урта бизнес в?килл?ре – ??мгыятьк? у?ай рух бир?чел?р, республиканы? икътисади ?сешен т?эмин ит?чел?р, дидек. Шундый эшм?к?рл?рне? берсе Саранск ш???ренд? гомер ит?че Азисовлар гаил?се. Ринат Фатых улы бел?н Роза Юнир кызы Азисовлар 20 елдан артык бу ?лк?д? хезм?т ит?л?р. Халыкны эш бел?н т?эмин ит?г? д? зур ?леш керт?л?р алар; эш урыннары барлыкка китерг?нн?р. Мо?а ис? ма?гай тире, тырышлык бел?н ирешел?.
1995 елда барысы да ?зг?р?. Ш?хси с??д? нокталары ачыла башлаган чор. Роза ханым да ире бел?н ки??шеп, тормышында кискен борылыш ясый. Билгеле, бизнеска керешк?нд? ?и?ел табышка ис?п тотарга ярамый. Шул ук вакытта аны? эшм?к?рлек сыйфатлары каннан да кил?дер, м?гаен. Ч?нки Татар Тавла авылында яш?г?н бабасы с??д?г?рлек эшенн?н ерак булмаган, М?нсура апасы да сату эше бел?н шогыльл?н?. ?нисе Сания у?ганлыгы бел?н танылган, ?мма медицина ?лк?сенд?. ? Ринатны? ?тисе Фатих Ибятулла улы ??м ?нисе Р?йс? Али кызы шул вакыт сату эшенд? чын - чынлынлап эшм?к?р булганнар. Улларына ?йб?т ?рн?к алар. ?н? шул каннан килг?н эшч?нлек сыйфатлары ?зенекен ит?. Шулай итеп Азисовлар, т?в?кк?лл?п, базарда эш башлыйлар. М?ск??, Польша, Турция ?ирл?рен аркылыга-буйга ?т?рг? туры кил?. Интернет чыганаклар бел?н д? кулланалар. Тагы эшм?к?р булса?, т??леген? 25 с?гать эшл?рг? ?зерл?н, дил?р. Бу д?рес с?з.
– Булган ике-бер тиен акчабызны туп ладык та т?в?кк?лл?дек, – дип с?йл?де Роза ханым. – Чалбарларны? т?рлесе модага керг?н вакыт: эшк?, кино ??м театрга, х?тта кунакка да чалбарны? т?рлесен киял?р. Хатын-кыз ?чен кием-салым бел?н базар тулды. Ир-атларга т?рлелек аз иде; аларны да матур киенеп й?ртерг? тел?дек. Чалбар гына т?гел модалы футболка, к?мл?к, полувер ишел?рен д? М?ск??д?н алып кайтып, бизнесыбызны башладык. ?кренл?п акча ?йл?неше арткач, кибет алып чыктык, эш урыннары булдырдык. ?лб?тт?, боларны х?зер с?йл?ве ген? ансат. ? эшм?к?рлек, бигр?к т? хатын-кыз ?чен ?и?ел т?гел. ?ле ярый тормыш ипт?шем янымда; бизнес нечк?лекл?рен а?лап эш ит?. Кече ??м урта эшм?к?рлект? м?мкинлекл?р д?,

проблемалар да ?ит?рлек. Документация диг?н чир бел?н авырмыйбыз, булдырабыз. Ял да юк, отпуск та бирмил?р. Кызым Эльвира да, т?нл? д? башы? ял итми, йокларга яткач та эш турында гына уйлыйсы? ик?н, ди. ?мма бу зарлану т?гел; х?зер артка юл юк инде. Тормыш р?вешебезг? х?тта кызыбыз Эльвира да к?некте.
“Агач - яфрагы, кеше баласы бел?н матур”, ди халык. Эльвиралары у?ышлы урта м?кт?пне т?мамлый. Ул спорт бел?н д?, бию бел?н д? кызыксына; бу ?лк?л?рд? алган б?л?кл?ре д? ?ит?рлек. ?мма аны? ?чен и? беренче урында белем алу, ?йб?т белгеч булу. Борынгы ??м урта гасыр ?д?бияты Алтын Урда чоры шагыйре Котб болай ди: “Кеше – гал?мне? олы заты: гыйлем-??н?р туп- ларга, холкын т?рбиял?рг?, игелекле балалар ?стерерг?, с?ярг? ??м с?елерг? бурычлы. Бары шул вакытта гына кеше, г?рч? бу д?ньядан китеп туфрак булса да, буыннар х?терен? игелекле исем бел?н калып кала”, диг?н ул. Чыннан да, гаил? тормышы – ??рберебез ?чен очсыз-кырыйсыз хезм?т ??м сик?лт?ле гомер юлы. Шул юлдан гомер буе матур итеп атлаучылар, пар канатлы, бер-берсенн?н башка яши алмаучы, бер-берсен кайгыртып, яратып яш??че матур гаил?л?р арасында Саранск ш???ренд? гомер ит?че Ринат Фатых улы бел?н Роза Юнир кызы Азисовлар да бар, дидем. К?пл?рне к?нл?штererлек гаил? т?зеп, к?пл?рг? ?рн?к булып яши алар. Т?рбияле, т?ртипле Эльвира кызларын ?стереп, Н.П. Огарев исеменд?ге университетыбызны? чит телл?р факультетында укыталар - олы юлга чыгарганнар. ??рвакыт ки? к??елле, сабыр, аралашканда гади алар. Мо?а д?лил иттереп сату эшенд?ге барлыкка китерг?н эш урыннарында хезм?т ит?че Зульфия, Гелия, Венера ??м башкалары бел?н м?н?с?б?тл?рен к?р? ген? д? ?ит?. ?зл?ре д?, ху?а булуларына карамастан, бер эшт?н д? курыкмыйлар. Тел?с? кайсы эш х?рм?тт? булган т?сле, хезм?т кешесе икел?т? х?рм?тт?, дил?р. Гомум?н, Азисовлар бизнеста ирешк?нн?ренд? ген? тукталып калырга ?ыенмыйлар. Кил?ч?кк? я?а планнары байтак. Саранск ш???ре ?з?генд?ге кибетене? ассортиментын ки??йтерг?, я?а эш урыннары булдырырга ис?пл?ре. С??д? нокталарында сатып алучылар гел булып тора, аларны? с??д? хезм?тенн?н кан?гать булуларын белдердел?р.
Ваклап сату икътисадны? табышлы тармаклары арасында лидерлык ит?. Шунысы куанычлы, Мордовияд? я?а с??д?, кече ??м урта эшм?к?рлек объектлары ачылып тора. Б?ген салымы?ны (налоги) вакытында т?л?п барса? ??м дебет-кредет, ягъни очны - очка д?рес ялгаса? эше? у?а. ??г?м? ахырында бизнесын ирт? башлаган эшм?к?р яшьл?рг? Роза ханым бел?н Ринат ?ф?ндене? ?йтер с?зл?ре кызыксындырды.
– Курыкмаска, т?в?кк?л булырга кир?к. Тырышса?, барысын да булдырып була. М?ст?кыйльлекк? омтылган яшьл?рг? ки??шем шул, – диде Роза Юнир кызы Азисова.
Бер язмада гына игътисад ?лк?сенд? хезм?т итк?н гаил? турында тулы итеп с?йл?п бир? м?мкин т?гел. Саранскта ?ле бик к?п эшм?к?р гаил?л?р яши. ??р гаил? - ?зе бер сандык ул. ?г?р без ул сандыкны ачып сезг? к?рс?т? алганбыз ик?н - максатыбызга ирешк?нбез диг?н с?з.

Наил? Насырова